

Zakon o gospodarenju otpadom NN 84/2021 (u tekstu dalje: ZGO) u članku 96. otvara mogućnost da se tržište usluga gospodarenja otpadom demonopolizira te da pored Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (u tekstu dalje :Fond) može biti formirana i Organizacija a tvrtke same odlučuju o kvaliteti usluge za koju plaćaju naknade, čime se konačno daje mogućnost da se gospodarenje otpadnom ambalažom odvija po tržišnim načelima s jasnom regulacijom i državnom kontrolom.

Člankom 95. stavak 1. ZGO određeno je da Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša rješava (u tekstu dalje Ministarstvo) o zahtjevu pravne osobe za uspostavu statusa Organizacije, dok je stavkom 3. istog članka određeno da Ministarstvo, Fond i Organizacija sklapaju sporazum nakon što Ministarstvo utvrdi da podnositelj zahtjeva ispunjava status Organizacija i rješenjem mu onda dodjeli status Organizacije.

„Organizacija“ tako ima obvezu da u ime proizvođača pridonosi ispunjenju nacionalnih ciljeva za učinkovito gospodarenje otpadom. Zakonski položaj Organizacije u sustavu gospodarenja otpadom je temeljen i na čl.7 Direktive 2018/852 o izmjeni Direktive 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu u kojem se navodi da se radi ostvarenja ciljeva u državama članicama poduzimaju potrebne mjere kako bi se osigurala uspostava sustava sakupljanja i ponovne uporabe ili uporabe otpadne ambalaže koji mogu biti privatni i javni, ali se jasno upozorava da ti sustavi moraju djelovati pod nediskriminirajućim uvjetima kako bi se izbjegle prepreke trgovini ili narušavanje tržišnog natjecanja.

Člankom 37. Nacrta ovog Pravilnika značajno se sužava i ograničava djelatnost „Organizacije“ samo na gospodarenje opasnom otpadnom ambalažom,. Ovakvo rješenje nije u skladu sa ZGO koji u čl. 95. i 96. ni na koji način ne ograničava rad „Organizacije“ na pojedinu specifičnu kategoriju ambalažnog otpada. Nacrt Pravilnika na ovaj način uvodi snažnu diskriminaciju i ograničavanje djelokruga rada „Organizacije“. Naime, kao državno tijelo Fond i dalje ostaje akter na tržištu i posjeduje monopol za neopasnu ambalažu, a za „Organizaciju“ se tek otvara mogućnost za preuzimanje obveze za ambalažu koja je opasni otpad, čije je zbrinjavanje i do sada bila obaveza proizvođača.

Rješenje kojim se uloga Organizacije u sustavu gospodarenja ambalažnim otpadom ograničava samo na opasnu ambalažu koja je označena s piktogramima GHS01, GHS06 i GHS08 (čl. 37) je netržišno i diskriminirajuće kako prema mogućim Organizacijama, tako i prema obveznicima naknade za gospodarenje otpadom i obveznicima naknade za opasnu ambalažu u sustavu proširene odgovornosti proizvođača. Smatramo da bi se ovim Pravilnikom sukladno člancima 95. i 96. ZGO-a, trebala otvoriti mogućnost da u ispunjavanju ciljeva gospodarenja svom otpadnom ambalažom jednakopravno i pod istim uvjetima i obvezama sudjeluju i Fond i Organizacije, kako bi obveznici naknade (gospodarstvo) mogli na temelju tržišnih prilika odabrati tko će u njihovo ime gospodariti otpadnom ambalažom.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN) upozorila je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja dopisom Klasa: 011-01/23-02/001; ur. broj: 580-12/26-23-00, 14.07.2023. [Memorandum-za-digitalni-potpis_prav_ambal147.pdf](#) (aztn.hr) na slijedeće;

„Uvidom u članak 11. stavka 1. Nacrta Pravilnika, proizlazi kako je proizvođač proizvoda pakiranog u ambalažu dužan u okviru obveze proširene odgovornosti proizvođača propisane Zakonom i razmjerno količini ambalaže od proizvoda koje je stavio na tržište ispuniti obvezu doprinosa u postizanju ciljeva uporabe otpadne ambalaže na sljedeći način:

- uplatom naknade gospodarenja otpadom na račun Fonda koji time u ime proizvođača proizvoda pakiranog u ambalažu od kojih nastaje otpadna ambalaža koja je neopasni otpad osigurava provedbu djelatnosti gospodarenja otpadnom ambalažom i ostalih poslova i aktivnosti sukladno članku 105. Zakona radi postizanja propisanih ciljeva,
- sklapanjem ugovora s Organizacijom koja time u ime proizvođača proizvoda pakiranog u ambalažu od kojih nastaje otpadna ambalaža koja je opasni otpad osigurava provedbu djelatnosti gospodarenja otpadnom ambalažom i ostalih poslova i aktivnosti sukladno članku 105. Zakona radi postizanja propisanih ciljeva.

Nadalje, temeljem članka 25. stavka 1. Nacrta Pravilnika, propisano je kako Fond upravlja gospodarenjem otpadnom ambalažom koja se sukladno Zakonu, posebnom propisu koji uređuje Katalog otpada i ovom Pravilniku kategorizira kao neopasni otpad, te u tu svrhu kontrolira tokove otpadne ambalaže.

Također, AZTN je izvršio uvid u članak 27. stavke 1. i 2., članak 29. stavak 1. te članak 36. stavak 3. Nacrta Pravilnika, kojima je propisano kako sakupljanje otpadne ambalaže koja je neopasni otpad dozvoljeno je sakupljaču koji ima sklopljen ugovor s ugovornim obrađivačem Fonda ili s Fondom. Registrirana osoba obvezna je svu otpadnu ambalažu koja nastaje obavljanjem njene djelatnosti odvajati po vrsti otpadne ambalaže odvojeno od ostalih vrsta otpada i tako odvojenu bez naknade predati je sakupljaču koji je u sustavu kojim upravlja Fond.

Obradu otpadne ambalaže koja je neopasni otpad i koja nastaje na području Republike Hrvatske obavlja obrađivač koji ima sklopljen ugovor s Fondom.

Otpadna ambalaža koja nije označena piktograma opasnosti i koja ne sadrži opasne tvari niti ostatke tih tvari, smatra se u smislu odredbi Nacrta Pravilnika otpadnom ambalažom koja je neopasni otpad i koja potpada pod sustav gospodarenja otpadnom ambalažom kojim upravlja Fond.

AZTN je također izvršio uvid i u odredbe Nacrta Pravilnika kojima se uređuje sustav proširene odgovornosti proizvođača kojima upravlja Organizacija za otpadnu ambalažu koja je opasan otpad.

Naime, člankom 37. stavkom 1. Nacrta Pravilnika propisano je kako Organizacija upravlja gospodarenjem otpadnom ambalažom koja je opasni otpad kako je određeno u članku 36. stavku 2. Nacrta Pravilnika.

Slijedom analiziranih odredbi Zakona i Nacrta Pravilnika zaključuje se kako Zakon propisuje svrhu postizanja ciljeva gospodarenja otpadom provedbu usluga gospodarenja otpadom koju osiguravaju Fond i Organizacija dok odredbe Nacrta Pravilnika uređuju kako Fond upravlja gospodarenjem otpadnom ambalažom koja se kategorizira kao neopasni otpad dok Organizacija provodi usluge gospodarenja otpadom isključivo u odnosu na opasni otpad.

Slijedom navedenog, zaključuje se kako odredbe Nacrta Pravilnika, dijele provedbu usluga gospodarenja otpadom između Fonda i Organizacije, ovisno je li riječ o otpadu koji je uređen Katalogom otpada i Nacrtom Pravilnika kako neopasan otpad (kojim upravlja Fond) ili je riječ o opasnom otpadu (kojim upravlja Organizacija), dok Zakon ne predviđa navedenu podjelu provedbe usluga.

Uvažavajući ovlast iz članka 88. stavka 3. Zakona, AZTN predlaže da se dodatno razmotri mogućnost uključivanja Organizacije u sustav gospodarenja otpadom kako je navedeno u izreci ovoga mišljenja, osim, ako postoje opravdani razlozi da samo Fond obavlja ovu djelatnost.“

U tom smislu predlažemo izmjenu članka 25. na način da se u sustavu proširene odgovornosti proizvođača omogući sudjelovanje i Organizacijama, te jasno odvoje i propišu obaveze Fonda kao tijela s javnim ovlastima koje može gospodariti svom otpadnom ambalažom i obaveze Organizacija koje sukladno definiciji i ZGO također mogu gospodariti svom otpadnom ambalažom.

Prijedlozi i komentari na članke

Uz članak 4. definiciju (1 c) višeslojna kompozitna ambalaža -je ambalaža izrađena od dva ili više slojeva različitih materijala koji se ne mogu odvojiti ručno i koji čine jedinstvenu i potpunu cjelinu i koja se sastoji od unutarnjeg spremnika i vanjskog kućišta te koja se tako može puniti, pohranjivati, prenositi i prazniti.

Predlažemo dopuniti sa "Ukoliko je više od 95% jednog materijala u ambalažnom materijalu, tada navedenu ambalažu smatramo monomaterijalom i tako se sakuplja. Ukoliko je jednog materijala manje od 95%, tada je potrebno izvještavanje po pojedinim materijalima

Uz članak 4 ,definiciju broj 18.;Piće je proizvod koji se pije, to jest alkoholno piće, bezalkoholno piće, stolna, prirodna mineralna voda i izvorska voda, voćni sirupi, voćni sokovi i nektari, mlijeko i tekući mliječni proizvodi i ostali tekući proizvodi na voćnoj i drugoj bazi te bilo koji drugi dodatak koji pakiran zajedno s tekućom bazom čini cjelovitu jedinicu primarne ambalaže

Predlažemo brisanje riječi voćni sirupi, mlijeko i tekući mliječni proizvodi i izuzimanje ovih proizvoda iz sustava povratne naknade

U Smjernicama Komisije o plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu u skladu s Direktivom (EU) 2019/904 Europskog parlamenta i Vijeća o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš [C_2021216HR.01000101.xml \(europa.eu\)](#) stoji slijedeće; "Određeni proizvodi u tekućem obliku, čak i ako se mogu piti (npr. ocat, tekući preljevi, umak od soje, sokovi od limuna, jestiva ulja, proizvodi koje je potrebno razrijediti prije konzumacije kao što su energetske napitke, voćni sokovi, sirupi ili koncentri), ne konzumiraju se izravno iz spremnika ili ih je potrebno dodatno razrijediti prije nego što se mogu popiti. Zbog toga se na temelju Direktive ne smatraju napicima jer se ne konzumiraju i ne unose pijenjem.

Nadalje: U Direktivi ne postoji jasna razlika između spremnika za napitke, boca za napitke (potkategorije spremnika za napitke) spremnici za napitke su „posude za tekućine zapremine do tri litre, uključujući njihove čepove i poklopce“. U uvodnoj izjavi 12. navedeno je i da se kompozitna ambalaža za napitke smatra spremnikom za napitke,

a ne bocom za napitke; – boce za napitke jesu spremnici za napitke uskog grla ili otvora i zapremnine do tri litre, uključujući njihove čepove i poklopce, koji se upotrebljavaju za držanje napitaka, isključujući kompozitnu ambalažu za napitke na temelju razlike navedene u Direktivi u odnosu na spremnike za napitke

Mlijeko i mliječni proizvodi su hrana i posebna kategorija prema propisima EU: Provedbena uredba Komisije br. 2658/87 o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i Zajedničkoj carinskoj tarifi Uredbi o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda 1308 / 2013, dio III i dio IV. - Uredbi (EZ) br. 1333/2008 o prehranbenim aditivima Prema Direktive (EU) 2019/904 i Vodiču EU - Commission guidelines on single-use plastic products in accordance with Directive (EU) 2019/904 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on the reduction of the impact of certain plastic products on the environment, smatramo da su nejasno definirani kriteriji za mlijeko i mliječne proizvode u pogledu kriterija za kategorizaciju spremnika za hranu i spremnika za piće.

Hrvatska je jedina zemlja u Europi koja bi obuhvatila sustavom depozita sva pića u staklu, limenoj ambalaži, svim vrstama plastike i višeslojnoj kartonskoj ambalaži.

Upozoravamo i na problem uvođenja sustava povratne naknade na pića koja dolaze u višeslojnoj kartonskoj ambalaži jer u toj vrsti ambalaže uglavnom dolazi mlijeko i tekući mliječni proizvodi, kašasti gusti sokovi i vino i postavlja se pitanje kako osigurati higijenske uvjete povrata u trgovine, najčešće zbog istjecanja preostalog sadržaja proizvoda te mirisa koji mogu izazvati tako sakupljene ambalaže posebice u ljetnim mjesecima u trgovinama 200 m² koji se nalaze u centru gradova i ambalažu sakupljaju ručno.

Uz članak 4, definiciju 23.točka 7; nejasno je kako će tvrtka koja prodaje svoje proizvode na daljinu ovlastiti pravnu ili fizičku osobu registriranu za obavljanje određene djelatnosti; treba detaljno pojasniti o kakvoj se registraciji radi u ovom kontekstu (da li se radi o djelatnosti registriranoj u sudskom registru, ako da - koja je to točno djelatnost, ako ne, gdje se i kako obavlja ta registracija.

Uz članak 15.st.4. proizvođač proizvoda pakiranog u ambalažu je obavezan imati Izjavu o sukladnosti, na hrvatskom jeziku, kojom izjavljuje da ambalažni materijal u kojem stavlja proizvod na tržište udovoljava zahtjevima iz stavka 1., 2. i 3. ovog članka

Dosadašnjim propisima ovo je bila obaveza ambalažera, a sad je to obaveza proizvođača - ima li logike da je to obaveza proizvođača a ne ambalažera? Kakve su mogućnosti proizvođača da pribave Izjavu o sukladnosti i da provode ostale obaveze iz ovog članka.

Predložimo izmjenu članka na način da Izjavu o sukladnosti proizvođaču dostavlja ambalažer

Uz članak 17.st.2. sadržaj teksta je vrlo nejasan te ga je potrebno dodatno pojasniti na način da li to znači da se treba imati posebna deklaracija za RH tržište ili znači da ako imamo višejezičnu deklaraciju a da proizvod ne stavljamo na tržište RH nego samo na druga tržišta, da u tom slučaju ne smijemo imati oznaku povratne naknade.

Uz članak 19. potrebno je dopuniti novim stavkom koji propisuje tijek kada distributer vraća ambalažu proizvođaču koji ima sjedište u drugoj državi. Naime, distributer ne

predaje praznu ambalažu kao otpad obrađivaču, nego sve vraća samom proizvođaču u drugu državu. A taj proizvođač ne može dostavljati prateće listove, te sam proizvođač u drugoj državi sigurno ne zna i nikako ne može znati da li vraća u RH proizvode napunjene upravo u one boce koje su mu vraćene iz RH, niti koliko od ukupno svih boca koje je predao kao otpad obrađivaču otpada na boce vraćene iz RH.

Jedini neki realni prijedlog za ovu situaciju u kojoj bi se distributer mogao osloniti na svoje podatke, bi bio da distributer plaća naknadu na razliku između količina koje je u određenom periodu uvezao/unio u RH i koje je vratio proizvođaču na ponovnu obradu - s time da se uvede i obaveza povrata sredstava od Fonda u slučaju da je u nekom razdoblju distributer vratio više boca nego što je u tom periodu uvezao/unio.

Uz članak 30; Predlažemo brisanje riječi „višeslojnu (kompozitnu) ambalažu s pretežno papir-kartonskom komponentom te volumena manjeg zamijeniti sa volumena od 0,2 L do 3 litre.

Veliki problem za proizvođače koji na tržište stavljaju volumene manje od 0,2 L će predstavljati označavanje proizvoda pića oznakama sustava povratne naknade a pića koja dolaze u vrlo malim volumenima od 0.02 L, 0,05 L predstavljaju veliki problem kod organizacije povrata i preuzimanja te ambalaže bilo za automate bilo za ručno sakupljanje.

uz članak 31.st1. predlažemo smanjenje roka dostave novih proizvoda ili kod promjene GTIN sa 14 dana na 7 dana jer proizvođač može GTIN promijeniti iz različitih razloga u svom internom procesu.

Uz članak 26.st.3 i 5, članka 30. st.5, članak 50.st 5. i 7. prelažemo da obračun i dostava podataka bude kvartalno a ne mjesečno iz razloga što će ovako predloženi mjesečni način obrade i dostave podataka generirati povećanje nepotrebnih administrativnih poslova. Kvartalno plaćanje osigurava dostatan priljev sredstava u Fond